

A Magyar Nemzeti Bank elnökének
13/2005. (VI. 27.) MNB rendelete

a magyar és a külföldi törvényes fizetőeszközök hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai és egyéb feladatokról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Mnbtv.) 60. §-a (1) bekezdésének e) pontja alapján fennálló jogkörömben eljárva a következőket rendelem el:

Hatály

1. §

E rendelet hatálya kiterjed:

- a) a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) 3. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti pénzfeldolgozási tevékenység végzésére jogosult szervezetre (a továbbiakban: pénzfeldolgozó),
- b) a Hpt. 3. § (1) bekezdésének m) pontja szerinti készpénz-átutalási szolgáltatást nyújtó szervezetre,
- c) a Hpt. 3. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti pénzváltási tevékenységet folytató szervezetre,
- d) a készpénz be- és kifizetést, illetve címletváltást teljesítő pénztárat működtető – pénzfeldolgozónak, pénzváltónak nem minősülő – a Hpt. 5. § (1) bekezdése szerinti hitelintézetre, ideértve az Európai Gazdasági Térségen kívüli országban székhellyel rendelkező hitelintézet magyarországi fióktelepét is,
- e) a postáról szóló 2003. évi CI. törvény 4. § (1) bekezdésének d) pontja szerinti postai készpénz-átutalási, postai pénzforgalmi közvetítői tevékenységet végző, és postautalvány-szolgáltatást nyújtó szervezetre,
(a továbbiakban a b)-e) pont alatti szervezetek együtt: pénzforgalmazó),
- f) a Magyar Nemzeti Bankra (a továbbiakban: MNB), e rendelet 4. §-a, 8. §-a, 9.§-ának (1) és (4) bekezdése, valamint 10. §-a tekintetében,
- g) az a)-f) pontban nem említett természetes és jogi személyre, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre, e rendelet 6. §-a, 7. §-a és 8. §-ának (2) bekezdése tekintetében.

A rendelet alkalmazási köre

2. §

E rendeletet kell alkalmazni

- a) az MNB által kibocsátott, forgalomban lévő, továbbá a forgalomból bevont, de törvényes fizetőeszközre még átváltható forintbankjegyekre és -érmékre (a továbbiakban: forintbankjegy és -érme), valamint
  - b) a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény által kibocsátott, forgalomban lévő, továbbá a forgalomból bevont, de törvényes fizetőeszközre még átváltható külföldi bankjegyekre és érmékre (a továbbiakban: külföldi bankjegy és érme),
- (a továbbiakban az a)-b) pont alatti bankjegyek és érmék együtt: bankjegy és érme).

Értelmező rendelkezések

3. §

E rendelet alkalmazásában

- a) átváltási határnap: az MNB 2004. május 1. napja előtt közzétett hirdetményében (a továbbiakban: MNB hirdetmény), vagy – az Mnbtv. 31. § (3) bekezdésében foglalt határidők figyelembevételével – 2004. május 1. napját követően kihirdetett MNB rendeletben (a továbbiakban: MNB rendelet), illetve a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény jogi aktusában vagy hivatalos közleményében meghatározott azon időpont, ameddig a forgalomból bevont bankjegy és érme az MNB, illetve a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény pénztáiraiban törvényes fizetőeszközre átváltható;
- b) bevonási határnap: MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény jogi aktusában vagy hivatalos közleményében meghatározott azon időpont, amikortól a bevont bankjegy és érme elveszti törvényes fizetőeszköz jellegét;
- c) forgalomból bevont bankjegy és érme: törvényes fizetőeszköznek már nem minősülő, az MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény jogi aktusában vagy hivatalos közleményében ilyenként meghatározott bankjegy és érme;
- d) forgalomból bevont, de törvényes fizetőeszközre még átváltható bankjegy és érme: a bevonási határnaptól az átváltási határnapig terjedő időtartam alatt törvényes fizetőeszközre átváltható forgalomból bevont bankjegy és érme;
- e) törvényes fizetőeszköz: az Mnbtv. 4. §-a (2) bekezdése szerinti, illetve a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény jogi aktusában vagy hivatalos közleményében ilyenként meghatározott bankjegy és érme.

A bankjegy és érme valódiságvizsgálatára vonatkozó előírások

4. §

- (1) A forintbankjegy és –érme valódiságvizsgálatát az adott címlet kibocsátásáról rendelkező MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve az MNB-nek az adott címlet leírását tartalmazó kiadványában (a továbbiakban: MNB kiadvány) foglaltak figyelembevételével kell elvégezni.
- (2) A forintbankjegy és -érme valódiságvizsgálatának részletes szempontjait e rendelet *1. melléklete*, a forintbankjegy-címletek egyes biztonsági elemeit e rendelet *2. melléklete* tartalmazza.
- (3) A külföldi bankjegy és érme valódiságvizsgálatát a pénzkibocsátásra jogosult külföldi intézmény jogi aktusában vagy hivatalos közleményében szereplő leírás, illetve ezen leírás alapján – az erre szakosodott információszolgáltató szervezet által – készített, bankjegyekről és érmékről szóló kiadványban foglaltak figyelembevételével kell elvégezni.
- (4) A valódiságvizsgálat alapján feltehetően hamisnak vagy meghamisítottnak minősített bankjegy és érme nem hozható újra forgalomba.

5. §

- (1) A forintbankjegy és -érme valódiságvizsgálatát legalább három hónap szakirányú gyakorlattal, betanítási idővel vagy a (2) bekezdés szerinti szakképesítéssel rendelkező személy végezheti. E bekezdés alkalmazásában szakirányú gyakorlatnak a Hpt. 44/A. §-ának (2) bekezdésében meghatározott munkakörben eltöltött munkaviszony minősül.
- (2) A külföldi bankjegy és érme valódiságvizsgálatát az Országos Képzési Jegyzékbe 51 3440 01 OKJ azonosítószám alatt felvett valutapénztáros és valuta-ügyintéző szakképesítéssel rendelkező személy végezheti.
- (3) A bankjegy és érme valódiságvizsgálata erre alkalmas, a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelő gépi berendezéssel (a továbbiakban: feldolgozógép) is elvégezhető.
- (4) A bankjegy és érme valódiságvizsgálatára kizárólag olyan feldolgozógép használható, amelyet annak gyártója vagy forgalmazója alkalmassá tett a feldolgozni kívánt bankjegyek és érmék valódiság – és rendszerint forgalomképességi – jellemzőinek felismerésére és a feldolgozógép felismerő képességének kipróbálását igazoltan elvégezte.
- (5) A feldolgozógépek alkalmasságát az MNB – az Mnbtv. 29. §-a szerinti jegybanki ellenőrzés keretében – jogosult vizsgálni.
- (6) Nem minősül feldolgozógéppel a bankjegyszámláló berendezés és a (7) bekezdés szerinti segédeszköz még akkor sem, ha az a bankjegy valódiság jellemzői közül egyes jellemzők felismerésére (pl. optikai fehérítő tartalom, mágneses tulajdonság) alkalmas.
- (7) Ha a valódiságvizsgálat nem feldolgozógéppel történik, akkor a forintbankjegyek vizsgálatához biztosítani kell az egyes valódiság jellemzők felismerését elősegítő segédeszközöket (pl. kettős fluoreszcencia vizsgálatára alkalmas UV-A és UV-C lámpa).

A feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegy és érme kezelésére vonatkozó előírások

6. §

- (1) Az e rendelet 1 §-ának g) pontja szerinti személy és szervezet a bankjegy és érme valódisága iránti legcsekélyebb kétség esetén haladéktalanul köteles – ellenérték nélkül – átadni vagy megküldeni a feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegyet és érmét szakértői vizsgálat céljából az MNB részére.
- (2) Az e rendelet 1. §-ának g) pontja szerinti személy és szervezet a feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegy és érme MNB általi szakértői vizsgálatának kezdeményezése céljából az 1. § d)-e) pontja szerinti pénzforgalmazóhoz is fordulhat. A pénzforgalmazó által átvett bankjegy és érme kezelésére az e rendelet 7. §-ában foglaltak az irányadók.

7. §

- (1) A pénzfeldolgozó és a pénzforgalmazó a valódiságvizsgálat során fellelt, feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegyet és érmét a (2) bekezdés szerinti jegyzőkönyv kíséretében, haladéktalanul köteles átadni vagy megküldeni az MNB-nek. A feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegy és érme postai úton kizárólag könyvelt postai küldeményként továbbítható.
- (2) A feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegyre vagy érmére vonatkozó jegyzőkönyvnek a következő adatokat kell tartalmaznia:
  - a) a bankjegy vagy érme adatai (valutanem, címlet, kibocsátás éve, darabszám, bankjegy esetében sorszám is),
  - b) a bankjegy vagy érme befizetőjének (birtokosának) adatai (természetes személynél: családi és utónév, lakcím, azonosító okmány megnevezése és száma, jogi személynél és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnél: a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet megnevezése, székhelye, a képviselőjében eljáró természetes személy jelen pont szerinti azonosító adatai),
  - c) a bankjegy vagy érme észlelésének helye és időpontja,
  - d) az észlelés körülményeinek rövid ismertetése,
  - e) a befizető (birtokos) nyilatkozata a bankjegy, illetve érme eredetéről,
  - f) a befizető (birtokos) aláírása,
  - g) a jegyzőkönyvet felvevő pénzfeldolgozó vagy pénzforgalmazó székhelye,
  - h) a jegyzőkönyv felvételének helye, időpontja, a jegyzőkönyv kiállítóinak aláírása, valamint
  - i) a jegyzőkönyv sorszáma.
- (3) A pénzfeldolgozó a (2) bekezdés szerinti jegyzőkönyvet azzal az eltéréssel készíti el, hogy az e) és f) pontban meghatározott adatokat nem, a b) pontban meghatározott adatoknál a megbízójának, valamint a megbízó érintett telephelyének adatait tünteti fel.
- (4) Amennyiben a bankjegy vagy érme befizetője (birtokosa) a (2) bekezdés szerinti adatok valamelyikét felhívás ellenére sem közli, ezt a körülményt a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.
- (5) A (4) bekezdésben említett esetben a pénzforgalmazónak értesítenie kell a székhelye szerint illetékes rendőrkapitányságot, egyidejűleg a bankjegy vagy érme befizetőjét (birtokosát) fel kell hívni, hogy maradjon a helyszínen, de erre nem kényszeríthető.

8. §

- (1) A feltehetően hamis vagy meghamisított bankjegy, illetve érme e rendelet 6-7. §-ában foglaltaknak megfelelően kezdeményezett szakértői vizsgálatát – az Mnbtv. 31/A. § (1) bekezdése szerinti feladatkörében eljárva – az MNB végzi.
- (2) Az MNB által a szakértői vizsgálat alapján hamisnak vagy meghamisítottnak minősített (a továbbiakban: hamis) bankjegy és érme értéket nem képvisel, ezért ellenérték a hamis bankjegyet vagy érmét fellelő, illetve az azt átvevő és szakértői vizsgálatra az MNB-be továbbító pénzfeldolgozótól, illetve pénzforgalmazótól, valamint az MNB-től nem igényelhető.
- (3) A hamis bankjegy és érme őrzését és kezelését – uniós jogi aktus vagy jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – az MNB végzi.

9. §

- (1) Az MNB a szakértői vizsgálat során valódinak minősített (a továbbiakban: valódi) forintbankjegy és -érme ellenértékét, valamint a valódi külföldi bankjegyet és érmét a szakértői vizsgálat eredményéről szóló értesítéssel egyidejűleg visszajuttatja a szakértői vizsgálat kezdeményezőjének.
- (2) A pénzfeldolgozó a valódi forintbankjegy és -érme ellenértékét, valamint a valódi külföldi bankjegyet és érmét a megbízójával kötött megállapodásban, ilyen megállapodás hiányában a (3) bekezdésben foglaltak szerint köteles a megbízó részére visszajuttatni vagy vele elszámolni.
- (3) A pénzforgalmazó a valódi forintbankjegy és -érme ellenértékét, valamint a valódi külföldi bankjegyet és érmét – annak megérkezését követően azonnal – köteles a bankjegy vagy érme befizetőjének (birtokosának) visszajuttatni vagy vele elszámolni.
- (4) A valódi forintbankjegy és -érme, valamint a valódi külföldi bankjegy és érme postai úton kizárólag értéknylvántás különszolgáltatással feladott postai küldeményként továbbítható.

Az MNB-nek az euró bankjegyek és érmék hamisítás elleni védelmével kapcsolatos feladatai

10. §

Az MNB – az Mnbtv. 31/A. §-a (1) bekezdése szerinti feladatkörében eljárva – ellátja

- a) a hamispénz-figyelő rendszerhez (CMS) való csatlakozás egyes feltételeiről szóló, 2001. november 8-i EKB/2001/11 európai központi banki határozat szerinti nemzeti készpénzszakértői központi,
- b) az euró pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló, 2001. június 28-i 1338/2001/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: tanácsi rendelet) 3 cikkének (1) bekezdésében meghatározott,
- c) a tanácsi rendelet 4. cikkének (2) bekezdése szerinti nemzeti bankjegyszakértői központi, valamint
- d) a tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti nemzeti érmeszakértői központi feladatokat.

Záró rendelkezések

11. §

- (1) Ez a rendelet – a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével – a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.
- (2) Az 5. § (1) bekezdése a rendelet kihirdetését követő 180. napon lép hatályba.
- (3) Az 5. § (5) bekezdése 2006. január 1-jén lép hatályba.
- (4) A pénzfeldolgozó köteles a Hpt. 19/B. § f) pontja szerinti belső ügyviteli szabályzatát az e rendeletben és annak mellékleteiben foglaltaknak megfelelően módosítani, illetve kiegészíteni, és azt e rendelet hatálybalépésétől számított 90 napon belül az MNB-nek bemutatni.
- (5) A pénzforgalmazó köteles a pénzfeldolgozási tevékenységről és a készpénzforgalmazás feltételeiről szóló MNB rendelet 13. §-ának (1) bekezdése szerinti pénz- és értékkezelési szabályzatát az e rendeletben és annak mellékleteiben foglaltaknak megfelelően módosítani, illetve kiegészíteni, és ennek megtörténtét e rendelet hatálybalépésétől számított 90 napon belül az MNB-nek írásbeli nyilatkozatban igazolni.
- (6) E rendelet a következő közösségi rendeletek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:
  - a) a Tanács 1338/2001/EK rendelete (2001. június 28.) az euró pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról,
  - b) a Tanács 1339/2001/EK rendelete (2001. június 28.) az euró pénzhamisítás elleni védelméhez szükséges intézkedések megállapításáról szóló 2001/1338/EK rendelet hatásainak az eurót közös valutaként el nem fogadó tagállamokra történő kiterjesztéséről,
- (7) E rendelet a hamispénz-figyelő rendszerhez (CMS) való csatlakozás egyes feltételeiről szóló, 2001. november 8-i EKB/2001/11 európai központi banki határozatnak való megfelelést szolgálja.

Járai Zsigmond s.k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 13/2005. (VI. 27.) MNB rendelet 4. §-ának (2) bekezdéséhez

A forintbankjegy és -érme valódiságvizsgálatának részletes szempontjai

1. A bankjegy valódiságvizsgálatánál figyelembe veendő szempontok:
  - a) a bankjegy képi megjelenése megfelel-e az MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve MNB kiadványban foglaltaknak,
  - b) a bankjegy címletéhez tartozó képi elemek (portré és hátoldali kép) láthatók-e a vizsgált bankjegyen,
  - c) a bankjegy színei megfelelnek-e az MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve MNB kiadványban foglaltaknak,
  - d) a bankjegyen alkalmazott valódiságjellemzők azonosíthatóak-e, azaz
    1. a bankjegy papírja optikai fehérítőtől mentes (UV fényvel megvilágítva sötét marad),
    2. a bankjegypapírban átnézetben látható a bankjegyen ábrázolt portré tükörképének megfelelő árnyaltos vízjelkép,
    3. a bankjegypapírban megtalálható a mikro-írással ellátott biztonsági szál, amelyen a „Magyar Nemzeti Bank” felirat olvasható,
    4. a bankjegy elő- és hátoldali képe megfelelően illeszkedik (átnézetben azonosítható az előoldal jobb felső és a hátoldal bal felső sarkában található ábratöredékekből kiegészülő "H" betű),
    5. a bankjegyek papírjában lévő jelzőrostok UV fényben kék, zöld és vörös színben fluoreszkálnak,
    6. a bankjegy előoldalán a címletértéknek megfelelő mikro-írás olvasható,
    7. a bankjegy hátoldalán a mikro-írással nyomtatott "Magyar Nemzeti Bank" felirat olvasható,
    8. a 2000 forintos és ennél nagyobb értékű bankjegycímleteken a hologram hatású fémcsik megtalálható, amelynek felületén a Magyar Köztársaság címere, illetve az MNB felirat és a csík baloldalán az értékjelzés látható,
    9. a bankjegyen lévő rejtett képen, azt megfelelő helyzetben vizsgálva, megjelenik az MNB felirat,
    10. az 500 és 1000 forintos címletek megfelelő kibocsátásainak elő-, illetve a 20000 forintos címlet hátoldalán lévő színváltó (OVI) nyomat a rátekintés szögétől függően változtatja a színét,
    11. az előoldalon a vízjelmezőt UV-A fényvel megvilágítva világoszöld színben fluoreszkálva látható a címletre jellemző motívum (lásd: 2. melléklet),
    12. UV-A fényvel megvilágítva narancsszínűen fluoreszkál az előoldalon, a vízjel mező alatti, vízszintes, két betűből és hét számjegyből álló sorszám,
    13. az előoldalon a vízjelmezőt UV-C fényvel megvilágítva vörös színben fluoreszkálva látható a címletre jellemző motívum (lásd: 2. melléklet),
    14. UV-C fényvel megvilágítva vörös színben fluoreszkál a bankjegy előoldalának jobb szélén található, függőleges, két betűből és hét számjegyből álló sorszám,
    15. a bankjegyek meghatározó nyomatrészei, így a portré, a hátoldali kép, az értékjelzések, a vakjel metszetszmélynyomással készültek, ezáltal tapinthatóak,
    16. a bankjegyen lévő alnyomatok egyes részei az elő- és hátoldalon, UV-A, illetve UV-C fényvel megvilágítva fluoreszkálnak.

2. Az érme valódiságvizsgálatánál figyelembe veendő szempontok:

- a) Az érme képi megjelenése az MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve MNB kiadványban foglaltaknak megfelel-e,
- b) az érme anyaga, színe megegyezik-e az érme valódi ötvözetanyagával és színével (1-5-20 forintosok: réz-nikkel-cink ötvözet, illetve aranysárga szín, 2-10-50 forintosok: réz-nikkel ötvözet és ezüstfehér szín, 100 forintos: a környűri nikkellel, a belső része – magja – rézcink ötvözettel bevont acél, a külső gyűri ezüstfehér, a belső mag aranysárga színű),
- c) az érme súlya, átmérőjének mérete és széle (pl. sima, recézett) az MNB hirdetményben vagy MNB rendeletben, illetve MNB kiadványban foglaltaknak megfelel-e.

2. melléklet a 13/2005. (VI. 27.) MNB rendelet 4. §-ának (2) bekezdéséhez

A forintbankjegy-címletek egyes biztonsági elemei:

Bankjegycímlet	Kibocsátás időpontja	A bankjegycímlet kibocsátási időpontját követően alkalmazott új biztonsági elem	
		Változó tulajdonságú festék	Vízjel mezőben UV fényben látható kép
200 forintos	1998. május 1.	nincs	nincs
	2001. évszámtól	nincs	tölgyfa levelének és termésének keretbe foglalt képe
500 forintos	1998. december 1.	nincs	ovális keretben lovas kuruc vitéz képe
	2001. február 1.	a rejtett kép helyén optikailag változó tulajdonságú festékkel (OVI) nyomtatott rozetta és benne az „MNB” mozaikszó a rátekintés szögétől függően arany vagy zöld színben látható	ovális keretben lovas kuruc vitéz képe
1000 forintos	1998. szeptember 1.	nincs	csőrében gyűrűt tartó holló képe
	2000. november 1.	a rejtett kép helyén optikailag változó tulajdonságú festékkel (OVI) nyomtatott rozetta és benne az „MNB” mozaikszó a rátekintés szögétől függően vöröseslila vagy sárgászöld színben látható	csőrében gyűrűt tartó holló képe
2000 forintos	1998. február 1.	nincs	nincs
	2002. évszámtól	nincs	kardot markoló páncélozott kar keretbe foglalt képe
5000 forintos	1999. április 1.	nincs	kör alakú rozettában a Lánchíd pillérjének képe
10000 forintos	1997. július 1.	nincs	nincs
	1998. évszámtól	nincs	esztergomi bazilika kupolájának keretbe foglalt képe
20000 forintos	2001. február 1.	a hátoldalon optikailag változó tulajdonságú festékkel (OVI) nyomtatott rozetta látható, a rátekintés szögétől függően vöröseslila vagy szürkészöld színben	korabeli öltözetben sétáló pár képe
2000 forintos emlékbankjegy	2000. augusztus 20.	nincs	ovális alakú rozettában „MM” betűk